

цій (особливо управління та керівництва). Адже без таких якостей, як уміння керувати собою, підтримувати свою продуктивність, правильно «розряджатися», використовувати свій час, енергію, стресостійкість, використовувати важливі особисті і колективні можливості, адекватна оцінка підлеглих, уміння ризикувати, домінувати, прагнення до досягнень тощо, неможливо бути успішним менеджером.

Дуже важливим є пошук ефективних шляхів підготовки кадрів управління, заміна застарілих схем навчання, введення інноваційних підходів щодо становлення і розвитку професійно важливих якостей особистості менеджера. Підготовка менеджерів має орієнтуватися на загальні закономірності розвитку системи освіти та на індивідуальні особливості спеціаліста; навчання в діяльності, його наближення до реальної практики (практичні ситуації, ділові ігри тощо); урахування у навчанні та підготовці управлінських кадрів елементів професійної деформації.

Не менш важливим є вивчення проблем, способів, засобів організаційно-педагогічного розгортання освіти менеджерів з відповідним науковим забезпеченням, як професійно предметним (менеджмент), так і психологічним, який включає рефлексивно-психологічний аспект, що передбачає розвиток майбутнього спеціаліста з опорою на його професійну самосвідомість, самоактуалізацію, самореалізацію, ціннісно-мотиваційну, активно-вольову сферу, розкриття його творчого потенціалу.

Реальну допомогу в цьому плані може надати психолого-педагогічна підготовка, в ході якої студенти досліджують себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності, усвідомлюють власні психологічні якості, розвивають якості, необхідні для професійної діяльності, відпрацьовують функції управління та самоуправління під час виконання самостійних робіт та моделювання діяльності.

Л. В. КОРВАТ, ст. викладач кафедри педагогіки та психології КНЕУ

ДЕЯКІ РЕЗУЛЬТАТИ ТЕХНОЛОГІЙ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ КНЕУ

Сучасні процеси в політиці, економіці, духовному житті тісно пов'язані з новим розумінням людини, зростанням ролі особистості в суспільстві. У зв'язку з цим проблема розвитку

особистості майбутнього спеціаліста протягом усього періоду професійної підготовки у ВНЗ набуває все більшої актуальності. Проте, як показує практика та наукові дослідження, існуюча система підготовки до професійної діяльності здійснюється в основному як теоретична і не забезпечує автоматичного зростання особистості. Проблема особистісного зростання майбутніх спеціалістів має важливе значення в плані виявлення та актуалізації резервів, які б сприяли їх успішній навчальній та професійній діяльності, професійному зростанню, психічному здоров'ю, реалізації особистісного потенціалу в процесі життєдіяльності.

Протягом трьох останніх навчальних років у процесі психологічної підготовки студентів КНЕУ нами здійснювалось впровадження та вдосконалення технології особистісного зростання як одного із напрямків методики викладання психології.

Специфіку технології особистісного зростання можна відобразити через багатогранність цілей психологічної підготовки студентів. По-перше, психологічна підготовка розглядається як складова загальної професійної підготовки, по-друге, як складова професійної підготовки з другої спеціальності, яку отримують студенти КНЕУ, — викладача економічних дисциплін, потретє, як сприяння у пізнанні студентами індивідуально-психологічних особливостей своєї особистості, розкриття інтелектуального, комунікативного, особистісного потенціалу, набуття навичок та вмінь їх розвитку, самовдосконалення, оптимізація взаємодій з іншими людьми, тобто забезпечення особистісного зростання.

Усі ці цілі можуть бути реалізовані в навчальному процесі лише за умови застосування такої технології навчання, значна роль в якій відводиться специфічним для психологічної підготовки методам та формам організації навчання, серед яких особливе місце посідають психодіагностика та групове психологічне консультування. Завдяки психодіагностиці студенти мають можливість отримати інформацію про індивідуально-психологічні особливості власної особистості, а також дослідити та виміряти приховані для безпосереднього спостереження психологічні феномени.

Психологічне консультування застосовується для надання студентам суттєвої допомоги в усвідомленні своїх психологічних особливостей з метою оптимізації навчальної діяльності, формування індивідуального стилю професійної діяльності, поліпшення

взаємовідносин з іншими людьми. Значною відмінністю психологічного консультування від інших дидактичних інформаційно-презентативних методів є те, що викладач виступає в ролі консультанта, основне завдання якого — у донесенні особистісно значущої інформації до кожного студента, щоб у результаті отримання такої інформації студент усвідомив свої психологічні особливості і, відповідно, зробив висновки щодо себе самого. Викладач передає корисні для життя та професійної діяльності знання з психології, самостійно користуючись якими студент зможе вирішувати особисті, міжособистісні та професійні психологічні проблеми.

Проте самі по собі знання з психології ще не забезпечують уміння та навички їх використання на практиці. Тому застосування активних методів навчання, зокрема тренінгів, є основним напрямком формування навичок та вмінь, досягнення мети особистісного зростання.

Апробація технології особистісного зростання в психологічній підготовці дає підстави зробити такі висновки:

1. Технологія особистісного зростання сприяє первинній професійній адаптації студентів, які завдяки психодіагностиці та психологічному консультуванню відкривають свої сильні з точки зору професійної придатності сторони та можливості розвитку або компенсації слабких сторін.

2. Технологія особистісного зростання сприяє формуванню адекватної самооцінки студентів, підвищуючи занижену самооцінку та впевненість у власних силах і здібностях. Пізнання індивідуально-психологічних властивостей компенсує самооцінку недостатньо високих чи неадекватно оцінених успіхів у навчанні. Більшість студентів відзначає, що, хоч їх успіхи у навчанні не відповідають їх прагненням, проте результати дослідження їх індивідуальних особливостей дають їм впевненість у професійному становленні.

3. Технологія особистісного зростання виявляє вплив на Я-концепцію студентів як сукупність уявлень про себе, свої соціальні ролі та формування его-ідентичності як шлях подолання кризи юнацького віку.

4. Технологія особистісного зростання є перспективним напрямком методики викладання психології та психологічної підготовки, який одночасно забезпечує формування психологічної культури особистості як складової її загальної культури та професійної компетентності, а також сприяє усвідомленню та вдосконаленню особистісного потенціалу студентів.